

ความเป็นมืออาชีพนักข่าวโทรทัศน์ไทย

นายตฤตถ์ นพคุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974 - 638 - 028 -1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I19336148

PROFESSIONALISM OF THAI TELEVISION JOURNALISTS

Mr. Tritanai Nopakun

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication**

Department of Mass Communication

Graduate School

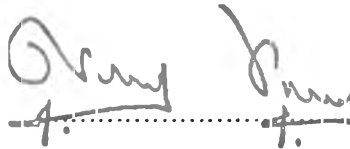
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

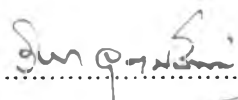
ISBN 974 - 638 - 028 -1

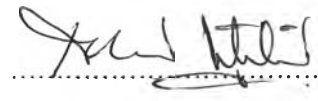
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย
โดย นายตฤตถ์ นพคุณ
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์

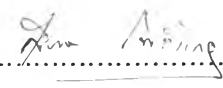
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิภา อุตมจันทร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

พิมพ์จำหน่ายโดยทักัดยอวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ดฤดณัย นพคุณ : ความเป็นเมื่ออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย (PROFESSIONALISM OF THAI TELEVISION JOURNALISTS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.เกริกเกียรติ พันธุ์พจนันท์.
173 หน้า. ISBN 974-638-028-1.

จากการศึกษารวบรวมแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของนักข่าวโทรทัศน์ที่มีลักษณะความเป็น "มืออาชีพ" นั้น พบว่านักข่าวโทรทัศน์มืออาชีพจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการที่สำคัญคือ (1) เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักอุดมการณ์ของสื่อมวลชนคือ รักในเสรีภาพ มีความเป็นกลางและเป็นธรรมในการปฏิบัติงานและยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูล (2) เป็นผู้ที่ทัศนคติที่เหมาะสมต่อวิชาชีพนักข่าว มีใจรักและปรารถนาจะให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าในวิชาชีพของตน (3) เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นนักข่าว และ (4) เป็นผู้ที่ทักษะความเชี่ยวชาญในการทำงานทางด้านข่าวโทรทัศน์ โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ประการนี้ ได้ถูกนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยกรอบแนวคิดข้างต้นถูกนำมาเป็นแบบสำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในวงการข่าวโทรทัศน์ ซึ่งผลของการสัมภาษณ์สามารถประมวลได้ว่า นอกจากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการจะมีความเกี่ยวพันและเกือหนุนซึ่งกันและกันอยู่เสมอแล้ว องค์ประกอบเหล่านี้ยังเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างนักข่าวโทรทัศน์ทั่วไป และนักข่าวโทรทัศน์ที่เป็นมืออาชีพด้วย ทั้งนี้ นักข่าวโทรทัศน์ทั่วไปอาจจะมึลักษณะขององค์ประกอบดังกล่าวมาน้อยลดหล่นกัน แต่นักข่าวที่จะได้รับการยอมรับว่าโดดเด่นแตกต่างนักข่าวในภาพรวมหรือเป็นมืออาชีพที่แท้จริงนั้น จะต้องมึองค์ประกอบทั้ง 4 ประการอย่างครบถ้วนและชัดเจน

และเพื่อทราบความเป็นมืออาชีพในแง่มุมต่าง ๆ ดังกล่าวว่า เมื่ออยู่ในรูปของตัวข่าวแล้ว ความเป็นมืออาชีพจะสะท้อนออกมาให้เห็นได้หรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยได้เลือกข่าวที่ได้รับรางวัลจากการประกวดของมูลนิธิแสงชัย สุนทรวิมลมาเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ และพบว่ามึเพียงข่าวที่ได้รับรางวัลข่าวโทรทัศน์ยอดเยี่ยมเป็นข่าวที่แสดงองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพทั้ง 4 ประการออกมาได้ครบถ้วนชัดเจนที่สุด

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##3970582028 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : PROFESSIONALISM/TELEVISION JOURNALISTS

TRIDTANAI NOPAKUN: PROFESSIONALISM OF THAI TELEVISION JOURNALISTS.

THESIS ADVISOR: ASST.PROF.GRIRGGIAT PUNPIPUTT. 173 PP.

ISBN 974-638-028-1.

From the document survey on 'PROFESSIONALISM' of television journalist, it is found that professional television journalist must meet the 4 following criteria: 1) he must adhere strictly to the ideology of mass media meaning he must appreciate freedom, impartiality and justice, and also adhere to the accuracy of the information; 2) he must possess the right attitudes for this career, value his profession and wish that others will realize that value; 3) he must possess preferable qualities for being journalist; and 4) he must possess working skills in television news production. These four criteria are used to create a frame of analysis which is in turn used to study and analyze in-depth the professionalism among television journalists.

In the process, the four criteria are used as the guides for interviewing experts in the field of television news. It can be concluded that aside from being interrelated and supportive among the four criterias, they can be used as indicators in differentiating 'general' from 'professional' television journalists. General television journalists may possess some of the criterias while the 'professional' must undisputably possess all four criteria .

Finally, to find out how 'professionalism' according to the opinion of the experts is reflected in practice, 4 actual television news that won the awards in Sangchai Suntornwat Foundation's Competition are analyzed. It is found that only the news that won the outstanding award clearly contains all four criteria .

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ดูแล และสร้างความเข้าใจในมุมมองเกี่ยวกับงานทางด้านการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะงานทางด้านข่าวโทรทัศน์แก่ข้าพเจ้าอย่างชัดเจนและมากไปด้วยประโยชน์ ทำให้ผู้วิจัยเกิดกระบวนการคิดที่กว้างไกลขึ้น และสามารถนำมาใช้ในการศึกษาจนกระทั่งบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้

ผู้วิจัยยังต้องขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ตลอดระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำอันมีคุณค่าจากท่านเสมอมา ซึ่งคำแนะนำเหล่านี้ ได้กลายมาเป็นแนวทางสำคัญที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการศึกษาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิภา อุดมจันทร์ ประธานกรรมการสอบ ที่ให้ความห่วงใยและเอาใจใส่ในการศึกษาของผู้วิจัยเสมอมา รวมไปถึงขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ ผู้สร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาเรื่องนี้แก่ข้าพเจ้าด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกคนที่คอยอยู่เคียงข้างและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด และที่จะขาดไปเสียมิได้ก็คือผู้ทรงคุณวุฒิในวงการศึกษาที่ยินดีให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าอย่างยิ่ง หากไม่ได้ความกรุณาจาก "มี้ออาชีพ" ทุกท่านแล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่สามารถเสร็จสมบูรณ์ลงได้เลย

ตฤตณีย์ นพคุณ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
นิยามศัพท์.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักข่าว.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของข่าวและคุณค่าของข่าว.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพ.....	19
อุดมการณ์ของนักข่าว.....	21
ทัศนคติและความรักในวิชาชีพ(วิชาชีพนิยม).....	22
คุณลักษณะเฉพาะที่เป็นหัวใจของการเป็นนักข่าว.....	23
ทักษะความเชี่ยวชาญที่นักข่าวพึงมี.....	25
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	40
ขั้นตอนเพื่อทราบถึงคุณสมบัติความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์.....	40
ขั้นตอนเพื่อศึกษาภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพจากข่าวโทรทัศน์.....	43
การนำเสนอข้อมูล.....	45

บทที่

4	คุณสมบัติความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย.....	46
	กรอบในการศึกษาวิเคราะห์จากขั้นตอนการประมวลจากเอกสาร	47
	ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยจากความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ.....	49
	ภาพรวมของข่าวโทรทัศน์และนักข่าวโทรทัศน์ไทย.....	50
	องค์ประกอบความเป็นมืออาชีพตามกรอบแนวคิด.....	57
	ในแง่อุดมการณ์ในการทำงาน	57
	ในแง่ทัศนคติในการประกอบอาชีพ(วิชาชีพนิยม).....	67
	ในแง่คุณลักษณะและทักษะความสามารถของนักข่าวโทรทัศน์.....	72
	บทบาทและคุณลักษณะของบุคลากรอื่นๆ ในงานข่าวโทรทัศน์.....	90
5	ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ที่สะท้อนให้เห็นในผลงานข่าว.....	94
	เกณฑ์ประเมินภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย.....	97
	ภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพในผลงานข่าวที่นำมาศึกษา.....	104
	สรุปผลการศึกษาเทปข่าวโทรทัศน์ทั้งหมด.....	125
6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	127
	สรุปคุณสมบัติความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย.....	127
	สรุปความเป็นมืออาชีพที่สะท้อนให้เห็นในข่าวโทรทัศน์.....	139
	ภาพสะท้อนโดยรวมของความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย.....	150
	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	153
	ข้อเสนอแนะ.....	154
	รายการอ้างอิง.....	157
	ภาคผนวก.....	161
	ประวัติผู้เขียน.....	173